

Ministeri del Futur

TIMOTHY MORTON

Tot esperant la Humanitat

L'espera i l'ansietat

L'espera i la realitat

Dispenseu el retard: la bifurcació del temps

L'espera i l'alienació

Tot esperant la Humanitat

TIMOTHY MORTON

Hi ha una bretxa radical entre el meu «petit jo» i el meu jo com a membre de l'espècie humana.

El meu petit jo, en arrencar el cotxe dilluns al matí, no s'hauria de sentir culpable en absolut, perquè jo no sóc la causa de l'escalfament global. La meva acció és estadísticament insignificant.

Malgrat això, com a membre de l'espècie humana, formo part de l'ésser que indubtablement ha causat l'escalfament global.

Ens hem de contemplar en molts nivells, a moltes escales, tant temporals com espacials.

Hem de reflexionar sobre la manera com s'ha de dir «nosaltres», perquè els éssers humans, no pas les meduses, han estat els causants de l'escalfament global.

En buscar maneres de dir «nosaltres», se'n solen manifestar de racistes i de sexistes. Per no parlar de maneres especistes, que tracen una distinció rígida entre els humans i els no humans.

Així doncs, com ho fem? Com diem «nosaltres» i com impedim que forces poderoses com el racisme o les grans corporacions defineixin aquest àmbit, el nivell en què formem part de la humanitat?

L'esquerra d'avui pensa el concepte d'humanitat de dues maneres. L'una és un silenci incòmode i l'altra no deixa de ser un intent d'esquivar-lo.

També hi ha una manera habitual de concebre la humanitat des de la dreta. És la idea antiquada que els humans som superiors als no humans. Aquesta idea és sempre racista, perquè es basa en la distinció entre alguns humans i els altres, considerats infrahumans o inhumans, éssers estranys que necessàriament s'han de situar entre allò humà i allò no humà, cosa que fa que sembli que hi ha una gran diferència entre tots dos. Sovint, als no humans «d'allà» se'ls considera natura, i als humans «d'aquí», cultura. Els no humans són familiarment diferents. Els infrahumans o inhumans són estranyament el mateix. La «natura» «d'allà fora» és un concepte al qual intentem treure l'estranyesa. Però precisament l'acceptació d'un major grau d'estranyesa pel que fa a allò humà contribueix a parlar dels humans i dels no humans de maneres no racistes o sexistes.

En un concepte no racista, no sexista i no especista de la humanitat, a l'ésser humà l'envolta la presència espectral d'altres entitats de tota mena: ADN, bacteries estomacals, idees, vaques, ordinadors...

Això significa que els éssers humans són com fardells o amuntegaments, piles soltes de coses que no són estrictament humanes en absolut. Així doncs,

cal pensar en els amuntegaments. Us agrada la idea que hi hagi amuntegaments? Fins i tot em demano si són possibles.

Quan dic que l'espècie humana és un amuntegament de tota mena de coses, faig servir el terme de manera molt tècnica. Amuntegaments tècnics. Podeu visualitzar un amuntegament? Són piles soltes, potser amb forma de con. Pot ser que les piles s'assemblin una mica als humans. Com els quadres d'Arcimboldo.

Precisament ara sembla rellevant reflexionar sobre la humanitat i, evidentment, això significa que cal fer-ho d'una manera no racista, ni misògina, ni especista. Per tant, cal concebre la humanitat com una cosa real, però en el sentit d'un amuntegaments en què es pot afegir o treure tota mena de coses sense que deixi de ser un amuntegaments. A més a més, els munts es poden superposar. Pots compartir almenys part de les teves coses amb altres humans i amb no humans. Comparteixes el teu microbioma bacterià amb la persona que tens al costat i amb qualsevol cosa que mengis per dinar. Pots compartir el món d'un lleó. Què hi fa, si només en comparteixes el 30%? Val més això que res.

Per entrar en això, cal donar cabuda als matisos. No es pot pensar que «vertader» és 1 i «fals» és 0. Hi ha d'haver valors de «vertader» entre l'1 i el 0: algunes coses poden ser mig vertaderes. Hi ha lògiques de tota mena que poden ajudar-te a parlar amb matisos.

Qualsevol discurs ecològic —l'art, la ciència, les polítiques... tot— té matisos.

L'espera i l'ansietat

TIMOTHY MORTON

Què significa «present»? Diem que l'escalfament global s'està produint ara. Què és «ara»? Quina mida té?

En una era de consciència ecològica, els éssers humans s'enfronten a una varietat desconcertant i sovint inquietant d'escales temporals i espacials, i gairebé cap d'aquestes escales temporals s'hi adequa.

Per exemple, pensa en l'escala temporal de la visita a aquesta exposició. És probable que no hagi planificat quant de temps hi passaràs. Això ja la diferencia de la manera en què organitzes el desplaçament a la feina. A més a més, té una mida i una forma diferents. Pensa en l'escala temporal que anomenem «carrera professional». Se superposa amb la que anomenem «la meua vida». I després hi ha «la meua família», repartida a través de l'espai i del temps.

On és aquesta sala? A Barcelona? A Espanya? A Europa? A la Terra? Al sistema solar? A la galàxia?

Quan és aquesta sala? Avui? Aquesta setmana? Aquest segle? El temps que fa que els humans són a la Terra? El temps des que hi ha matèria orgànica a l'univers?

La por sorgeix quan creus que passarà alguna cosa a continuació.

L'ansietat és quan no saps si passarà res en absolut.

Perquè «passar a continuació» funcioni, cal aplicar una escala temporal.

L'ansietat és quan no en tens ni idea, de si hi ha una escala temporal.

Si ets conscient que vius en moltes escales, no en podràs portar els comptes de totes alhora. No perquè et manqui intel·ligència, sinó perquè les escales són variades: no es poden entendre de cap manera amb relació a una escala que funcioni com a mesura de referència.

No hi ha una sola escala mestra. Creiem que existeix només perquè confonem el temps amb el mesurament del temps.

El temps no és un, dos, tres, quatre, cinc... Això és comptar de manera rítmica. El fet de comptar no és el temps. Comptar rítmicament ja implica temps. Tampoc pots apellar a l'hora que marca el teu telèfon. Assenyalar el telèfon no és el temps.

Pots buscar en tot l'univers alguna cosa que puguis assenyalar i anomenar temps. No la trobaràs.

Això passa perquè l'ésser que assenyalava de debò és el temps. El temps és un líquid que brolla de tu.

El temps també brolla dels arbres, dels dinosaures, dels bacteris i de la biosfera.

Tants líquids, tots brollant i fluïnt.

La consciència ecològica és flotant i incerta.

La consciència ecològica és una oportunitat excel·lent d'explorar l'ansietat.

Si no t'agrada explorar l'ansietat, pots provar d'encobrir-la. La pots evitar menjant, drogant-te, declarant una guerra o destruint la Terra.

L'ansietat, però, és un àcid universal. L'ansietat ho abraça tot.

És millor reconèixer-la que no destruir la Terra amb l'esperança d'evitar-la.

L'espera i la realitat

TIMOTHY MORTON

Esperem l'arribada d'algú. Qui apareixerà darrere la cortina ara?

Esperem veure'ns aparèixer. Contemplem el mirall. Hi pots veure el teu jo vertader?

Atura la cinta de l'evolució. Hi trobaràs una espècie que té alguna mena de poder mutant. Potser és un peix que pot respirar fora de l'aigua durant un minut. Un peix no és mai només un peix. Un peix és sempre un peix més alguna mena de poder mutant. Un X-peix. Tu ets un X-humà. Tens un superpoder que els altres no tenen. Potser no és res d'especial, potser sigui embadocar-se durant períodes llargs, però no se sap mai quines mutacions ens ajudaran. L'adaptació és una cosa que sempre es veu molt millor en perspectiva.

Si la versió X del meu jo no deixa de perseguir-me, no tindrè sempre alguna cosa d'estrany?

D'això es tracta. I així passa amb tot, tot és una X-cosa.

Per tant, tot és estrany. Malgrat això, l'estrany no pot servir per distingir entre un ésser humà «normal» aquí i un llop «natural» allà, perquè jo soc tan rar i inquietant com qualsevol altre.

L'espera transcorre entre fets «reals»? O esperar és part intrínseca de l'estructura de qualsevol fet?

És la mateixa pregunta que quan diem: «Consisteix la realitat en coses que funcionen perfectament fins que comencen a fallar?» «O la realitat és una sèrie d'errors interrompuda per la il·lusió que tot funciona?» A una abella li sembla que una flor funciona mentre li xucla el nèctar. A un ésser humà també li sembla que funciona quan l'hi regala a la seva xicota.

I no té un «mal funcionament» una cosa que funciona malament? Una mala acció a distància amb un model que per a nosaltres els moderns és l'art? En l'època de l'escalfament global, el nostre medi ambient falla, funciona malament, en tots els sentits.

La consciència ecològica resulta inquietant.

Dispenseu el retard: la bifurcació del temps

TIMOTHY MORTON

Ser a l'interior d'un huracà és habitar en un «present» que no concorda amb els conceptes filosòfics convencionals sobre el «present». Això és així perquè un huracà té la seva pròpia temporalitat, no la nostra. El suportem, el patim, en un ara que s'assembla més a la sensació una mica nauseabunda del moviment relatiu, com el que passa si et trobes en un tren aturat i un altre tren circula en paral·lel. O si t'estàs en unes escales mecàniques que s'han aturat. Es produeix una sensació d'evaporació, una vibració estranya o un balanceig. Com ser a la mar.

On és el passat? El passat és en l'aspecte de les coses. Fixa't en les teves sabates. Conten la història de tot el que li ha passat a un parell de sabates. El seu aspecte és el passat.

Recorda-te'n. Aquestes històries sobre les teves sabates no són «en» el passat, sinó que són el passat. L'aspecte d'un huracà és el passat. L'aspecte de l'escalfament global és el passat. El clima és el passat. El temps que fa és el passat.

El passat és un tren que està abandonant l'andana. I no tens la més petita idea de la seva longitud.

On és el futur? El futur és en com són les coses. Mira't un desconegut de la sala. Qui és? No ho saps exactament. En saps una mica: l'aspecte d'aquest desconegut.

L'aspecte de la persona desconeguda és el passat.

Però, qui és en realitat?

Qui és en realitat és el futur. En saps una mica: pots predir unes quantes coses sobre aquesta persona. Però no coneixes la seva història del tot. No hi arribaràs mai, a aquesta mena de futur, perquè s'esvaeix com un tren que surt de l'estació. No tens la més petita idea de la longitud del tren. Què és un huracà? És el futur. La biosfera és el futur.

Aleshores, on és el present?

El present no existeix. No hi ha cap bombolla, ja sigui gran o petita, anomenada «present». No hi ha cap bombolla de la mida d'un minut. No hi ha cap bombolla de la mida d'un milió d'anys.

Vivint en una època de consciència ecològica, comprens en quantes andanes de l'estació t'esperes. N'hi ha tantes, aquí mateix. Andanes espectrals, superposades. Algunes tenen un milió d'anys. Algunes, cent mil, com l'escalfament global. Algunes, unes quantes dècades, com la teva vida. Algunes, uns pocs segons, com un senyal del teu cervell.

L'espera i l'alienació

TIMOTHY MORTON

La humanitat està alienada dels seus «superpoders» polítics. Encara no som capaços de pensar ni d'actuar a aquest nivell. Els hiperobjectes ens obliguen a començar a pensar i a actuar. I en som un!

«Déu és amor» és «amor és Déu» al revés. El pensament i l'acció col·lectius estan paralitzats per l'alienació i pels seus mecanismes de control, com ara la culpa religiosa.

Esperar és part del problema. Els mecanismes de control ja són aquí. El samsara, Matrix i coses per l'estil consisteixen a esperar que passi alguna cosa (mentre ja està passant alguna cosa).

Per què no ens afanyem? Sembla que vivim en un món dissenyat per a altres. Fins i tot els telèfons que duem a la butxaca ja no semblen servir-nos només a nosaltres, si és que mai ho van fer.

El paraula lobby ve de llocs com ara les antesaes de Versalles. Allò que té d'interessant un lobby és que és la sala on precisament es practica el lobbisme, en què es demana als poderosos que facin alguna cosa per tu. Els passadissos del poder són sales del poder per als poderosos. Per a tu són tan sols un passadís entre un espai i un altre, un compartiment estanc esplèndid, estrany i molest alhora.